

Grupa: UZUPEŁNIENIA

Artykuły archiwalne: „Łatwa instalacja Ubuntu”, PCF 1/2010; „Darmowa alternatywa dla Windows”, PCF 2/2010

Panel główny. Oprócz menu dostępu do aplikacji możesz tu umieszczać własne skróty oraz dowolne z kilkudziesięciu dostępnych widżetów środowiska GNOME, jak regulacja głośności, menedżer sieci czy monitor wiadomości, które nadeszły przez e-mail czy komunikator.

Aplet sesji.

Służy do zarządzania użytkownikami aktualnie zalogowanymi do systemu. Pozwala wylogować się, przełączyć na konto należące do innego użytkownika lub po prostu zakończyć pracę z systemem. Możesz tu ustawić różne rodzaje statusu (np. obecności przy komputerze) w komunikatorze internetowym.

Konfiguracja pulpitu. Okno podstawowej konfiguracji działania GNOME wywołasz, klikając prawym klawiszem dowolnym miejscem na pulpicie i wybierając z menu opcję Zmień tło pulpitu. Zmienić możesz tu także czcionki, motyw graficzny, kolorystykę środowiska czy zestaw ikon.

W Ubuntu domyślnym pulpitem jest środowisko GNOME. Zamiast menu Start są tu trzy osobne menu:

aplikacje podzielone na kategorie

odnośniki do najpopularniejszych katalogów

moduły konfiguracyjne systemu

Ikonki zamontowanych partycji i nośników danych (płyty CD/DVD, dysków USB). Kliknięciem otwierasz okno menedżera plików z ich zawartością.

Pasek zadań. W GNOME lista otwartych okien to kolejny widżet, który możesz umieścić na dowolnym panelu. Domyślnie jest ulokowany na panelu przy dolnej krawędzi ekranu, jak w Windows. Klikając umieszczony w narożniku przycisk, zminimalizujesz szybko wszystkie otwarte okna aplikacji i odsłonisz pulpitem.

Przełącznik wirtualnych pulpitemów.

Podgląd wirtualnych przestrzeni roboczych. Możesz utworzyć wiele pulpitemów, by zyskać więcej miejsca na rozlokowanie okien aplikacji, z którymi pracujesz. Domyślnie utworzone są dwa. Klikając ich miniaturki, przełączysz się pomiędzy nimi.

Łatwy początek z Ubuntu

Stawiasz pierwsze kroki w Linuksie? Postaw na Ubuntu. Dlaczego? Wyjaśniamy to w ramce „Dlaczego Ubuntu”. Pokazujemy też, jak zainstalować system, jak korzystać z najważniejszych funkcji i jak się po nim poruszać. [Krzysztof Roszak]

Skomentuj artykuł, wysyłając list na adres marek.konderski@pcfformat.pl

Każda wersja Ubuntu wcześniej czy później ma polską wersję. Zespół zgromadzony wokół witryny ubuntu.pl wzbogaca oficjalne wydania w wiele przydatnych rozwiązań. Jest to np. pełne spolszczenie interfejsu, program UbuDSL do łączenia się z neostradą przez modemy USB czy komunikator Pidgin kompatybilny z Gadu-Gadu i Tlenem. System ma też większość niezbędnych kodeków i wiele dodatkowych usprawnień. Szczegółową ich listę oraz odnośniki do obrazów ISO z systemem znajdziesz na witrynie 1.

W trakcie instalacji systemu w Linuksie partycje nie dostają liter jak

w Windows, lecz są montowane pod ustalonymi przez siebie nazwami. Pod takimi nazwami będą też widniały w menedżerze plików, zobaczysz też ich ikony na pulpicie.

W gąszczu katalogów

W Linuksie nie ma *mojego komputera* w postaci takiej jak w Windows. Istnieje pozycja **Komputer**, prezentująca ikony partycji i napędów, ale praktycznie i tak wszystkie niezbędne pliki będziesz trzymał w katalogu domowym. Domyślnie zawiera on już podfoldery **Muzyka**, **Obrazy**, **Pobrane** itp., do których będziesz zapisywał pliki danego typu. Podział ten

uwzględniają także programy, np. Firefox domyślnie zapisze ściągnięte archiwa do folderu **Pobrane**.

Każdy z wyświetlanych folderów ma w Linuksie dokładnie określoną ścieżkę – położenie w drzewie katalogów. Głównym folderem jest **/** reprezentowany w menedżerze plików przez pozycję **System plików**. Pod tą ścieżką prezentowana jest cała zawartość partycji systemowej. Zawiera ona wiele podfolderów. Najważniejsze z nich to **/bin** i **/sbin** dla plików aplikacji, **/boot** dla plików menedżera startu systemu, **/tmp** dla plików tymczasowych, **/lib** dla bibliotek systemowych i **/usr**

dla danych aplikacji. Twój katalog domowy znajduje się zaś w ścieżce `/home/nazwa_użytkownika`, a montowane partycje i podłączone napędy USB znajdziesz jako podfoldery w katalogu `/media`.

Nośniki pamięci

W Ubuntu masz dostęp zarówno do innych partycji na dysku, jak i wartości nośników wymiennych. Po podłączeniu np. pamięci flash jej ikona pojawi się na pulpicie, a system zaprezentuje okno wyboru czynności. W przypadku płyt DVD-

-Video czy CD-Audio zaoferuje też możliwość ich odtworzenia.

Analogicznie każda partycja będzie dostępna w menu **Miejsca** na głównym panelu **GNOME** i w menedżerze plików pod nazwą zwyczajową (etykieta). Jeśli ta nie jest nadana, będzie użyta nazwa podobna do „Dysk twardy 20 GB”. W domyślnej instalacji Ubuntu partycje nie są jednak automatycznie montowane, więc po kliknięciu ikony pojawi się okno z prośbą o autoryzację – podaj w nim swoje hasło, by zamontować ją i uzyskać do niej dostęp.

Dlaczego Ubuntu

■ Użyte w Ubuntu środowisko GNOME jest w wielu elementach podobne do Windows XP, co pozwoli na szybsze jego opanowanie.

■ Wielu twórców aplikacji, decydując się na udostępnienie swojego programu do Linuksa, w pierwszej kolejności przygotowuje pakiety do Ubuntu

■ Ubuntu nie goni za nowinkami technologicznymi, oferuje stabilną i sprawdzoną platformę do pracy

■ System ten jest rozwijany przez zespół profesjonalistów wspieranych przez firmę Canonical.

■ Jest to dziś bodaj najpopularniejsza wersja Linuksa, więc łatwo uzyskać pomoc w internecie.

■ W Ubuntu nie ma dodatkowych narzędzi systemowych jak w Mandrivie czy openSUSE – dysponujesz narzędziami GNOME, więc opanowując Ubuntu, lepiej nauczysz się Linuksa.

Instalacja Ubuntu na dysku z Windows

Aby zapoznać się z Ubuntu, możesz po prostu pobraną z witryny **1** obraz ISO nagrać na płytę i uruchomić z niej komputer. W tym trybie system zaprezentuje gotowe środowisko pracy, więc możesz samodzielnie „poklikać”. W dodatku bez obaw, bo wszelkie dane na dyskach pozostaną nietknięte. Możesz więc nawet zepsuć Ubuntu. Reset peceta skutecznie rozwiąże ten problem.

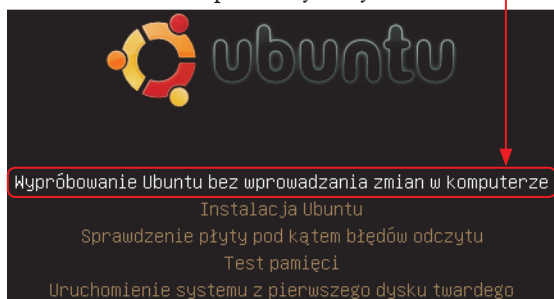
Jeśli jednak system przypadnie ci do gustu, wgraj go na dysk, by móc z niego normalnie korzystać. Możesz zainstalować go programem Wubi jak każdy inny program Windows, o czym już pisaliśmy – artykuł znajdziesz na CD. W tym poradniku pokażemy, jak zainstalować system klasyczną metodą.

Wydzielanie partycji

Każdy Linux potrzebuje do pracy jednej partycji, tzw. roota – oznaczanej ukośnikiem (`/`). Dla Ubuntu powinna mieć ona przynajmniej 5 GB, choć radzimy, by miała 10 GB lub więcej. Równie nieodzowna jest też druga – pełniąca rolę pliku wymiany. Tutaj 2 GB wystarczą w zupełności. Obie partycje mogą być podstawowymi lub logicznymi (leżącymi na partycji rozszerzonej), nie ma to znaczenia.

Zapewne będziesz chciał „postawić” Ubuntu, zachowując Windows i dane. Potrzebne będzie więc wydzielanie miejsca na Linuksa z istniejących partycji i założenie na nich linuxowych. Zmiana rozmiaru partycji NTFS (domyślnych dla Windows) jest bezpieczna dla danych, jednak na wszelki wypadek radzimy dokonać backupu najważniejszych plików na wolumin, który nie będzie modyfikowany.

1 Uruchom komputer z płyty Ubuntu. Na ekranie powitalnym wybierz

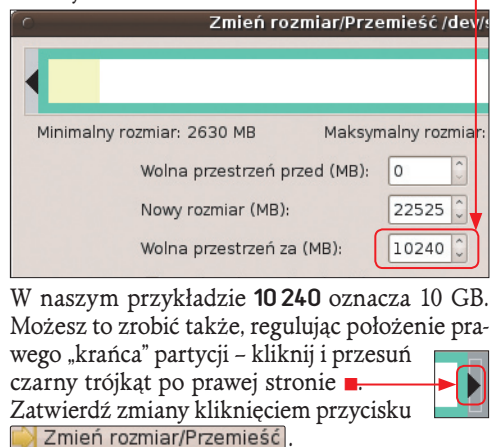

i zaczekaj, aż system się ładuje, a więc pojawi się pulpit. Następnie uruchom narzędzie party-

cjonujące dyski – GParted, wybierając z menu **System** kolejno **Administracja**, **GParted**.

2 Wydziel miejsce na Linuksa. W oknie programu kliknij **prawym** klawiszem na wpisie (lub graficznej wizualizacji dysku) odpowiadającym partycji, którą chcesz zmniejszyć, i wybierz **Zmień Rozmiar/Przenieś**.

3 W polu **Wolna przestrzeń za (MB):** wpisz wartość megabajtów, o jaką partycja ma być zmniejszona.

W naszym przykładzie **10 240** oznacza 10 GB. Możesz to zrobić także, regulując położenie prawego „krańca” partycji – kliknij i przesuń czarny trójkąt po prawej stronie. Zatwierdź zmiany kliknięciem przycisku **Zmień rozmiar/Przenieś**.

4 Powróć do głównego okna GParted. Kliknij w nim ikonę zastosowania zmian i potwierdź czynności, klikając **Zastosuj**. Poczekaj, aż program zrealizuje zmiany, po czym zamknij okno GParted. Miejsce jest przygotowane.

Instalacja systemu

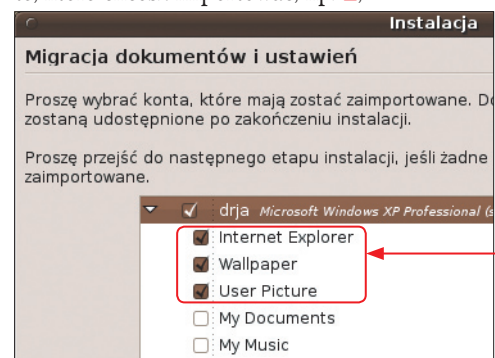
Sam proces instalacji to bardzo prosta czynność.

1 Uruchom instalator, klikając jego ikonę na pulpicie. W pierwszym oknie kliknij po prostu **Dalej**, podobnie w drugim – ustawienia strefy czasowej, oraz trzecim – układu klawiatury. Domyślne ustawienia są optymalne.

2 Kolejny ekran pozwoli wybrać miejsce instalacji systemu. Aby wgrać system na wydzielonej przestrzeni, zaznacz opcję **Użycie największej ciągłej wolnej przestrzeni**. Instalator założy na niej partycję rozszerzoną z dyskami logicznymi dla roota (`/`) i pliku wymiany. Kliknij **Dalej**.

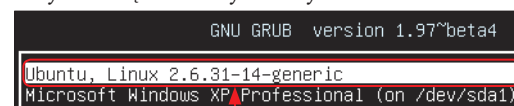
3 Pola kolejnego ekranu dotyczą użytkownika systemu. Wypełnij je według poleceń, podając m.in. login, którego chcesz używać, i hasło dla tworzonego konta. Możesz nakazać, aby użytkownik ten był logowany automatycznie do systemu (opcja **Automatyczne logowanie**), ale bezpieczniejsze jest pozostawienie domyślnie zaznaczonej pozycji **Wymaganie hasła do zalogowania**.

4 W następnym etapie będziesz mógł nakazać dokonanie transferu ustawień popularnych programów oraz plików użytkownika z wykrytych instalacji Windows do Ubuntu. W ten sposób już od pierwszego startu Ubuntu będziesz dysponował np. zakładkami do ulubionych stron internetowych w Firefoksie. Instalator przedstawi dostępne opcje dla każdego konta użytkownika Windows. Zaznacz te, które chcesz importować, np.

i kliknij **Dalej**. Lepiej jednak nie importować dokumentów czy muzyki. I tak będziesz miał do nich dostęp spod Ubuntu, a unikniesz niepotrzebnego dublowania danych.

5 To praktycznie wszystko – na ostatnim ekranie **Instalacja ukończona** potwierdź wybrane ustawienia i kliknij **Zainstaluj**. Odczekaj spokojnie, aż system wgra się na dysk, i zrestartuj komputer, klikając **Uruchom ponownie teraz**. Przywita cię menu wyboru systemu:

– wybierz z listy, by uruchomić Linuksa.

Adresy internetowe

1 <http://ubuntu.pl/pobierz.php>